

Uchwała Nr 3/2022
Prezydium Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 4 kwietnia 2022 r.

**w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie
wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw**

Po rozpatrzeniu, na wniosek Marszałka Sejmu z dnia 21 marca 2022 r. (pismo nr SPS-WP.020.78.5.2022), poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw (druk 2110), stosownie do art. 329 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz.U. 2022 poz. 574), prezydium Rady Głównej przedstawia następującą opinię.

Omawiany projekt ustawy wprowadza zmiany w siedmiu ustawach, które zaopiniowano poniżej.

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Wprowadza się przepisy umożliwiające nadanie Medalu „Zasłużony dla Nauki Polskiej *Sapientia et Veritas*”, za szczególne zasługi dla szkolnictwa wyższego i nauki, w tym za wybitne osiągnięcia w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej lub organizacyjnej.

Prezydium Rady Głównej stoi na stanowisku, że potrzeba wprowadzania ww. Medalu nie została dobrze uzasadniona. Obecne przepisy ustawy dają ministrowi możliwość nagradzania „*Art. 362 Za znaczące osiągnięcia w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej, wdrożeniowej lub organizacyjnej albo za całokształt dorobku minister może przyznać nagrodę. Do przyznawania nagród nie stosuje się przepisów Kpa.*” Co więcej, Art. 363 ustawy daje ministrowi swobodę określania trybu i kryteriów przyznawania tych nagród w drodze rozporządzenia. Konstatując, prezydium Rady Głównej jest za nieprzyjmowaniem proponowanych w tym punkcie zmian.

Tylko dla porządku prezydium Rady Głównej zauważa, że ponieważ w projekcie ustawy proponuje się aby nominującymi do odznaczenia za osiągnięcia w zakresie nauki i szkolnictwa wyższego byli m.in. wojewodowie, organy samorządu czy placówki dyplomatyczne, czyli podmioty nie zawsze posiadające kompetencji w przedmiotowym zakresie, prezydium Rady Głównej uważa, że w tych przypadkach wskazane byłoby zasięgnięcie przez ministra opinii kompetentnego gremium ze środowiska naukowego na temat osiągnięć laureata w zakresie działalności naukowej.

Również dla porządku prezydium Rady Głównej zauważa, że „nauka polska” jest wyrażeniem nieprawidłowym (podobnie jak np. „nauka warszawska”), powinno używać się wyrażenia „nauka w Polsce”.

2. Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach (Dz. U. z 2021 r. poz. 2068)

Prezydium Rady Głównej pozytywnie opiniuje zmianę, na podstawie której Główny Urząd Miar będzie mógł prowadzić badania naukowe i prace rozwojowe w dyscyplinach naukowych dotyczących metrologii, a Prezes GUM będzie mógł występować o granty NCN i NCBR oraz uczestniczyć w realizacji grantów międzynarodowych.

3. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. z 2020 r. poz. 1861)

Przepisy o charakterze formalnym będące konsekwencją zmiany z pkt 2, prezydium Rady Głównej nie zgłasza uwag.

4. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki (Dz. U. z 2019 r. poz. 1384)

Przepisy o charakterze formalnym będące konsekwencją zmiany z pkt 2, prezydium Rady Głównej nie zgłasza uwag.

5. Ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1331 i 2338)

Prezydium Rady Głównej pozytywnie opiniuje zmianę wprowadzoną w art. 40a, na mocy której podpis jedynie przewodniczącego, bądź wiceprzewodniczącego komisji etycznych ds. doświadczeń na zwierzętach jest wystarczający dla uprawomocnienia jej decyzji. Niepotrzebne jest już zbieranie podpisów całego składu komisji.

6. Ustawa z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1582)

Prezydium Rady Głównej pozytywnie opiniuje zmianę wprowadzoną w art. 51a, na mocy której nazwiska laureatów stypendiów NAWA z terenu Republiki Białorusi do dnia 31.12.2025 nie będą podawane do wiadomości publicznej. Wiąże się to z napiętą sytuacją polityczną wewnątrz tego kraju i możliwymi szykanami wobec osób aplikujących do NAWA.

7. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.)

Rozwiązania wprowadzone w art. 187 ust. 3, ust. 3a i ust. 3b, wynikają z przewidywanych konsekwencji trwającej obecnie procedury parametryzacji i ewaluacji. W jej wyniku część jednostek prowadzących obecnie studia doktoranckie i szkoły doktorskie może utracić kategorię A bądź B+, co wiąże się z utratą prawa do nadawania stopnia doktora oraz prowadzenia postępowań habilitacyjnych. Potencjalnie mogłoby to postawić w bardzo trudnej sytuacji osoby, które rozpoczęły już tego typu procedury w tych jednostkach.

Prezydium Rady Głównej stoi na stanowisku, że proponowane przepisy wymagają jednak skorelowania w trakcie prac legislacyjnych z propozycjami zawartymi w projekcie rządowym ustawy o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (druk nr 2109 z dn. 22.03.2022 r.).

Dodany art. 318a pozwala na przedłużenie do 31.12.2023 finansowania działań podejmowanych w ramach projektów z programu Regionalna Inicjatywa Doskonałości. Jest to krok ze wszech miar uzasadniony, ponieważ czas realizacji programu RID (w większości dotyczącego zwiększenia potencjału naukowo-badawczego i działań w zakresie internacjonalizacji uczelni średnich i regionalnych) przypadł na dwuletni okres pandemii, która w znacznym stopniu ograniczyła lub wręcz sparaliżowała konkretne działania zaplanowane przez uczelnie.

Uchwałę otrzymują Marszałek Sejmu RP oraz Minister Edukacji i Nauki.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys